

Valkohäntäpeurakanta talvella 2017 - 2018

Tuomas Kukko ja Jyrki Pusenius

Suomen valkohäntäpeurakanta talvella 2017–2018 oli noin 98100 yksilöä (95 % luottamusväli 93100 – 103800) yksilöä. Kanta kasvoi edellisvuodesta 12,5 %.

Suomen valkohäntäpeurakannan koko arvioitiin bayesilaiseen tilastotieteeseen perustuvan populaatiomallin avulla ottaen huomioon vasatuotto, vuotuinen saalis, sen ikä- ja sukupuolijakauma sekä peurakolareista ja suupedoista johtuva poistuma. Koska valkohäntäpeurasta on niukasti seurantatietoa, käytettiin vasatuoton arvioinnissa asiantuntija - arvioita, kirjallisuutta sekä metsästäjien Satakunnassa vuosina 1999 – 2009 keräämää valkohäntäpeuraa koskevaa havainto-aineistoa. Kolareista aiheutuvaa poistumaa arvioitaessa hyödynnettiin valkohäntäpeuran osuutta peurakolareista alueilta, joilla valkohäntäpeura - ja metsäauriskolareiden lukumäärät tunnetaan. Petojen aiheuttamaa poistumaa arvioitiin ilveksen saalistuksesta ja ilveskannan dynamiikasta saadun tiedon avulla.

Kannan koon vaihtelua ehdollistettiin laskentamallissa metsästäjien ilmoittamien metsästyksen jälkeen jäävien kantojen koon vaihteluun perustuen. Vuoden 2015 syksyyn asti on tilastoitu "peurakolareiden" lukumäärä, jossa on ollut mukana valkohäntäpeuran levinneisyysalueella myös metsäauriskolarit. Tässä kanta-arviossa hyödynnettävää valkohäntäpeurakolarien aikasarjaa on tarkennettu suurriistavirka-apu-verkoston vuosien 2016–2017 aikana tuottaman lajikohtaisen kolaritilaston avulla. Metsästäjien ilmoittamat jahdin jälkeen jäävän kannan arviot antavat arvokasta tietoa kannan koosta ja sen muutoksista. Kuitenkin näyttää siltä, että nämä arviot eivät riitä tuottamaan toteutunutta saalista ja petojen ja liikenteen aiheuttamaa poistumaa eli ovat aliarvioita (Orava 2009).

Suomen valkohäntäpeurakanta talvella 2017–2018 oli noin 98100 yksilöä (95 % luottamusväli 93100 – 103800) yksilöä. Kanta kasvoi edellisvuodesta 12,5 % (kuva 1). Kannan tuotto prosentiksi arvioitiin 67,8 % (95 % luottamusväli 65,4 – 70,1 %). Aikuiskannan sukupuolisuhteeksi arvioitiin 1,39 naarasta urosta kohden (95 % luottamusväli 1,32 – 1,46). Arvion mukaan muu kuin metsästyspoistuma vie koko maan jäävästä kannasta vuosittain keskimäärin noin 6,3 % (alimmillaan noin 5,2 % ja korkeimmillaan noin 9,0 %) ennen seuraavaa jahtikautta. Yhdistämällä edellä luetellut kannan koon ja rakenteen tunnusluvut epävarmuuksineen voidaan päätellä, että kannan kasvun taittamiseksi vaadittava saalismäärä tulevilla metsästyskaudella on koko maan tasolla noin 56000 (95 % luottamusväli 46000 – 66000) yksilöä.

Tuloksiin sisältyy epävarmuutta erityisesti vasatuoton ja petojen ja liikenteen aiheuttaman kuolleisuuden arvioinnin johdosta. Tuottavuutta koskeva mallin arvio on hyvin lähellä kirjallisuudesta saatuja (Piiroinen 2015, Hermansson 2000) lukuja. Koko maan valkohäntäpeurakannan laskennallinen kuolleisuus voi olla arvioitu liian matalaksi tai korkeaksi. Jos kuolleisuus on todellisuudessa voimakkaampaa, täytyy kannan koon olla nyt arvioitua suurempi, ja päinvastoin.

Koko Suomelle laskettu kanta allokoitiin riistanhoitoyhdistyksiin niiden seurueiden ilmoittamien jäävien kantojen suhteessa. Saadut luvut muutettiin tiheyksiksi (yksilöä / 1000 ha).

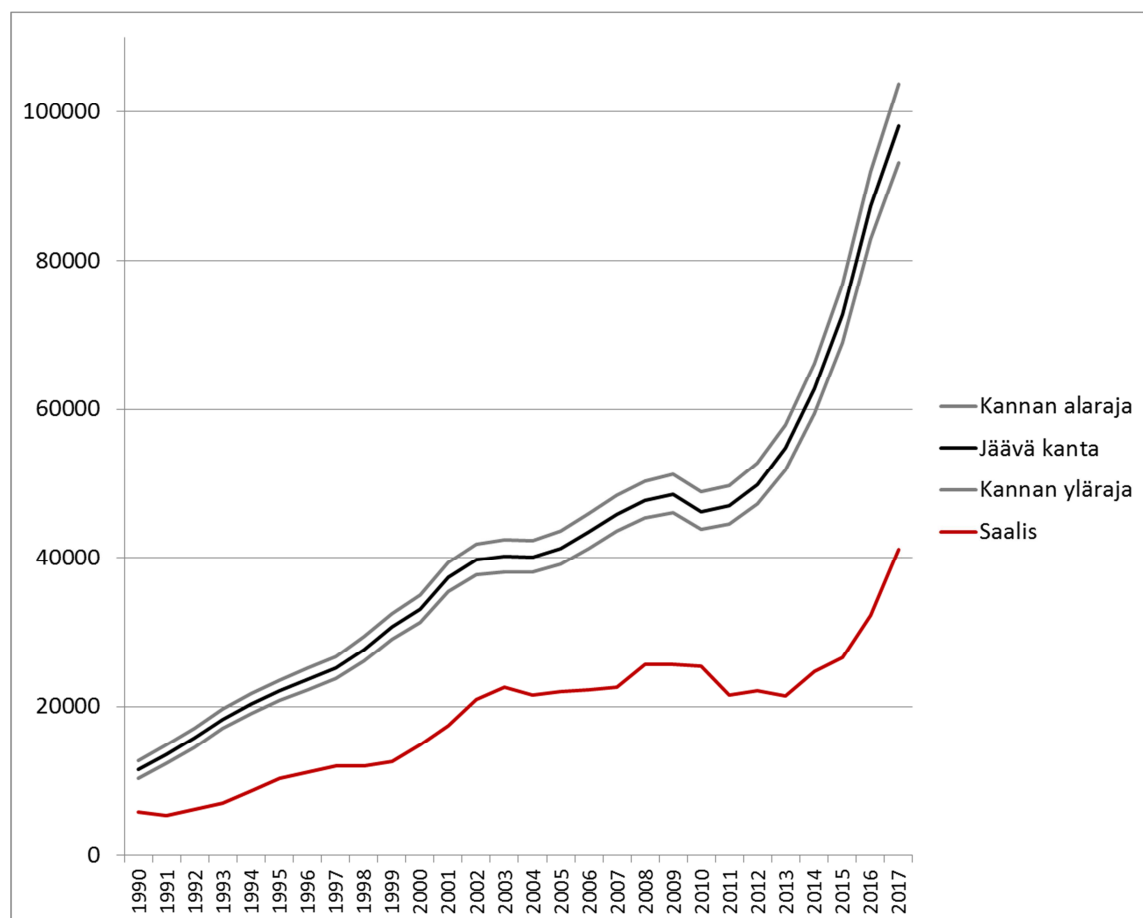
Riistanhoitoyhdistyksille allokoituiden peuratiheydet tasoitettiin karttapinnaksi, jonka vaihtelua esitetään kuvassa 2. Suurimmat tiheydet (yli 50 valkohäntäpeuraa / 1000 ha) oli Satakunnan, Pohjois- ja Etelä-Hämeen ja Varsinais-Suomen riistakeskusten raja-alueella. Tiheys oli korkea myös Uudenmaan riistakeskuksen rannikon länsiosissa (yli 30 yksilöä / 1000 ha). Mainittujen riistakeskusten keskimääräinen valkohäntäpeura-tiheys oli 16,6 peuraa / 1000 ha. Rannikko-Pohjanmaan riistakeskuksen alueella valkohäntäpeura-tiheys oli noin 6 yksilöä tuhannella hehtaarilla. Tämän alueen koillispuolella kannan tiheydet ovat pääosin melko pieniä (alle 3 yksilöä / 1000 ha) (kuva 2).

Kirjallisuus

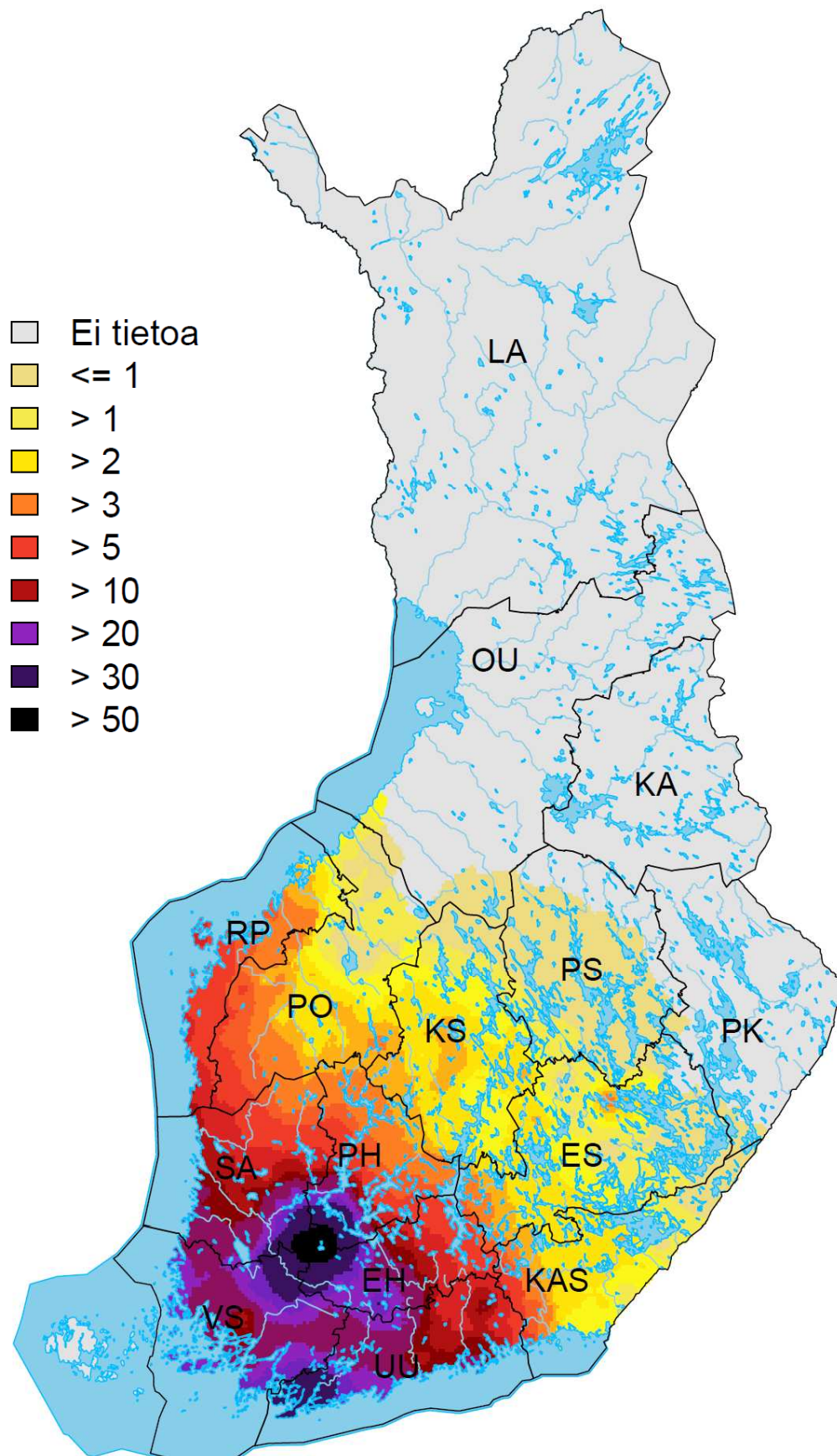
Hermansson, Jörgen 2000. Metsäkauris ja muut hirvieläimemme. - Teoksessa: Metsäkauris - uusi tulokas, sivut 44 - 53. Metsästäjäin Keskusjärjestö, Gummerus, Saarijärvi.

Orava, Reijo 2009. Valkohäntäpeurakantamme noin 40000 yksilöä. - Metsästäjä 5.

Piiroinen, Antti 2015. Uudenmaan valkohäntäpeurasuunnitelma. 25p. <http://riista.fi/wp-content/uploads/2016/11/Uudenmaan-vhp-suunnitelma.pdf>.

Kuva 1. Valkohäntäpeuran talvikannan koko sekä saalis Suomessa vuosina 1990 - 2017.

Kuva 2. Valkohäntäpeuran talvikannan tiheyden vaihtelu (valkohäntäpeuroja / 1000 ha) Suomessa talvella 2017 – 2018. Tiheyspinta on laskettu riistanhoitoyhdistyksille allokoituista peuratiheyksistä.